

IETEIKUMI

KOMISIJAS IETEIKUMS

(2014. gada 10. septembris)

par 2- un 3-monohlorpropān-1,2-diola (2- un 3-MHPD), 2- un 3-MHPD taukskābju esteru un glicidila taukskābju esteru klātbūtnes monitorēšanu pārtikā

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2014/661/ES)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 292. pantu,

tā kā:

- (1) Ķīmiskā viela 3-monohlorpropān-1,2-diols (3-MHPD) ir pārtikas pārstrādes piemaisījums, kas kvalificēts par cilvēkiem iespējami kancerogēnu vielu un kam noteikta nepārsniedzamā dienas deva (NDD) 2 µg uz kg ķermeņa masas ⁽¹⁾. Attiecībā uz šķidriem produktiem, kas satur 40 % sausas, ar Komisijas Regulu (EK) Nr. 1881/2006 ⁽²⁾ hidrolizētiem augu proteīniem (HAP) un sojas mērcei ir noteikta maksimālā koncentrācija 20 µg/kg, kas atbilst maksimāli 50 µg/kg sausas.
- (2) Pārtikā vai pārtikas sastāvdaļās izmantotu pārstrādātu pārtikas eļļu būtiski piesārņotāji ir 2- un 3-monohlorpropān-1,2-diola (MHPD) esteri un glicidila esteri. Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes (EFSA) Zinātnes ekspertu grupa jautājumos, kas saistīti ar piesārņojumu pārtikas aprītē, vienojās par aplēsi, ka 3-MHPD no MHPD esteriem cilvēka organismā izdalās simtprocentīgi ⁽³⁾.
- (3) Glicidila taukskābju esteri (GE) ir pārstrādes piemaisījumi, kas pārtikas eļļu rafinēšanā rodas dezodorizācijā. Glicidila taukskābju esteru toksiskums vēl nav pilnīgi noskaidrots. Glicidolu pašu kategorizē kā cilvēkam varbūtēji kancerogēnu. Jaunākie pētījumi liecina, ka cilvēka gremošanas traktā no taukskābju esteriem izdalās (gandrīz) viss glicidols.
- (4) EFSA 2013. gada 20. septembrī publicēja zinātnisku ziņojumu par 3-monohlorpropān-1,2-diola (3-MHPD) sastopamību Eiropas pārtikā 2009.–2011. gadā un par provizorisko eksponētības novērtējumu ⁽⁴⁾.
- (5) Lai eksponētību novērtētu precīzāk, par MHPD taukskābju esteru un glicidila taukskābju esteru klātbūtni un sastopamību ir nepieciešams vairāk datu.
- (6) Tādēļ ir lietderīgi ieteikt monitorēt MHPD, MHPD esteru un glicidila esteru klātbūtni augu eļļās un taukos, no tiem iegūtā pārtikā un augu eļļas un taukus saturošā pārtikā,

⁽¹⁾ *Opinion of the Scientific Committee on Food on 3-monochloropropane-1,2-diol (3-MCPD) updating the SCF opinion of 1994* (pieņemts 2001. gada 30. maijā); http://ec.europa.eu/food/fs/sc/scf/out91_en.pdf.

⁽²⁾ Komisijas 2006. gada 19. decembra Regula (EK) Nr. 1881/2006, ar ko nosaka konkrētu piesārņotāju maksimāli pieļaujamo koncentrāciju pārtikas produktos (OV L 364, 20.12.2006., 5. lpp.).

⁽³⁾ *Statement of the Scientific Panel on Contaminants in the Food chain (CONTAM) on a request from the European Commission related to 3-MCPD esters*; <http://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/doc/1048.pdf>.

⁽⁴⁾ Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde, *2013 Analysis of occurrence of 3-monochloropropane-1,2-diol (3-MCPD) in food in Europe in the years 2009–2011 and preliminary exposure assessment*. EFSA Journal 2013; 11(9):3381 (45 lpp.). doi:10.2903/j.efsa.2013.3381. Pieejams tiešsaistē: www.efsa.europa.eu/efsajournal.

IR PIEŅĒMUSI ŠO IETEIKUMU.

1. Dalībvalstīm ar pārtikas un dzīvnieku barības aprītē iesaistīto uzņēmēju aktīvu līdzdalību būtu jāmonitorē 2- un 3-MHPD, 2- un 3-MHPD taukskābju esteru un glicidila taukskābju esteru klātbūtne pārtikā, jo īpaši:
 - a) augu eļļās un taukos un no tiem iegūtos produktos, piemēram, margarīnā, un līdzīgos produktos;
 - b) īpašas diētas pārtikas produktos, kas definēti Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2009/39/EK ⁽¹⁾ un paredzēti zīdaiņiem un maziem bērniem, tostarp Komisijas Direktīvā 2006/141/EK ⁽²⁾ definētos mākslīgos maisījumos zīdaiņiem un mākslīgos papildu ēdināšanas maisījumos zīdaiņiem un tādā Komisijas Direktīvā 1999/21/EK ⁽³⁾ definētā diētiskajā pārtikā cilvēkiem ar veselības traucējumiem, kas paredzēta zīdaiņiem;
 - c) miltu konditorejas izstrādājumos, maizē un maizītēs;
 - d) konservētā gaļā (kūpinātā) un konservētās zivīs (kūpinātās);
 - e) uzkodās uz kartupeļu vai graudaugu pamata, citos produktos uz ceptu kartupeļu pamata;
 - f) augu eļļu saturošā pārtikā un pārtikā, kas sagatavota/ražota ar augu eļļām.

Atzīts, ka 2- un 3-MHPD, 2- un 3-MHPD taukskābju esterus un glicidila taukskābju esterus b) līdz f) apakšpunktā minētajā pārtikā analizēt ir ļoti grūti, un starplaboratoriju pētījumā validētas analīzes metodes vēl nav pieejamas. Tāpēc b) līdz f) apakšpunktā minētās pārtikas analizēšanai jāpievērš īpaša uzmanība, lai nodrošinātu, ka iegūtie dati ir uzticami.

Tāpēc – attiecīgā gadījumā un ja nepieciešams – dalībvalstis, kas paredzējušas analizēt 2- un 3-MHPD, 2- un 3-MHPD taukskābju esterus un glicidila taukskābju esteru klātbūtni b) līdz f) apakšpunktā minētajā pārtikā, var lūgt Komisijas Kopīgā pētniecības centra – References materiālu un mērījumu institūta – Pārtikas biozinātnes standartu nodaļas tehnisko palīdzību.

2. Lai nodrošinātu, ka no partijas ņemtie paraugi ir reprezentatīvi, dalībvalstīm būtu jāievēro Komisijas Regulas (EK) Nr. 333/2007 ⁽⁴⁾ pielikuma B daļā noteiktās paraugu ņemšanas procedūras.
3. Lai noteiktu esteru saistīto MHPD un glicidolu, ieteicams izmantot Amerikas Naftas ķīmiķu biedrības (*American Oil Chemists' Society*) standartmetodes. Tās ir gāzhromatogrāfijas-masspektrometrijas metodes (GC-MS), kas validētas starplaboratoriju pētījumā par augu eļļām un taukiem un pieejamas vietnē www.aocs.org.

Pārtikas eļļu un tauku saturā esošos taukskābju esteru saistīto MHPD un glicidola kvantitatīvās noteikšanas robeža (KNR) nedrīkstētu pārsniegt 100 µg/kg. Attiecībā uz citu pārtiku, kurā tauku saturs augstāks par 10 %, kvantitatīvās noteikšanas robežai ieteicams nepārsniegt tauku satura īpatnību pārtikas produktā, t. i., analizējot pārtikas produktus ar tauku saturu 20 %, MHPD un glicidola taukskābju esteru kvantitatīvās noteikšanas robeža nedrīkstētu pārsniegt 20 µg uz kg kopējā svara. Attiecībā uz pārtiku, kurā tauku saturs zemāks par 10 %, KNR nedrīkstētu pārsniegt 10 µg uz kg kopējā svara.

4. Laboratorijām vajadzētu ieviest kvalitātes kontroles procedūras, tā novēršot, ka glicidila esteri analizē pārveidojas par MHPD esteriem un otrādi. Turklāt nepieciešams skaidri specificēt mērijamos lielumus un no 2- un 3- taukskābju esteriem iegūto brīvo 2- un 3-MHPD analizējamā matricā paziņot atsevišķi, jo abus mēra kā 3-MHPD. Atsevišķi būtu jāziņo šādi mērijamie lielumi:

- 2-MHPD,
- 3-MHPD,
- 2-MHPD esteri,
- 3-MHPD esteri,
- glicidilu esteri.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 6. maija Direktīva 2009/39/EK par īpašas diētas pārtikas produktiem (OV L 124, 20.5.2009., 21. lpp.).

⁽²⁾ Komisijas 2006. gada 22. decembra Direktīva 2006/141/EK par mākslīgajiem maisījumiem zīdaiņiem un mākslīgajiem papildu ēdināšanas maisījumiem zīdaiņiem un ar ko groza Direktīvu 1999/21/EK (OV L 401, 30.12.2006., 1. lpp.).

⁽³⁾ Komisijas 1999. gada 25. marta Direktīva 1999/21/EK par diētisko pārtiku cilvēkiem ar veselības traucējumiem (OV L 91, 7.4.1999., 29. lpp.).

⁽⁴⁾ Komisijas 2007. gada 28. marta Regula (EK) Nr. 333/2007, ar ko nosaka paraugu ņemšanas un analīzes metodes sviņa, kadmiņa, dzīvsvinā, neorganiskās alvas, 3-MHPD un benzopirēna koncentrācijas oficiālajai kontrolei pārtikas produktos (OV L 88, 29.3.2007., 29. lpp.).

Pašlaik nav liecību par brīvā glicidola klābūtni 1. punktā minētajā pārtikā. Tomēr, ja brīvo glicidolu analizē, tas būtu jāpaziņo atsevišķi.

5. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka analīzes rezultātus regulāri (reizi sešos mēnešos), ievērojot EFSA prasīto datu iesniegšanas formātu, EFSA norādījumus par pārtikas un dzīvnieku barības standartparaugu aprakstīšanu (*EFSA's Guidance on Standard Sample Description (SSD) for Food and Feed*) ⁽¹⁾ un EFSA specifiskās papildprasības, iesniedz Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādei.

Lai nodrošinātu, ka noderīgus pieejamus monitoringa datus iesniedz maksimālā apjomā, darīs pieejamu vienkāršotu formātu, kur jāaizpilda mazāk obligātie lauki.

6. Tiks izstrādāti norādījumi, lai nodrošinātu šā ieteikuma vienotu piemērošanu un nodrošinātu salīdzināmu ziņošanu par rezultātiem.

Briselē, 2014. gada 10. septembrī

Komisijas vārdā –
Komisijas loceklis
Tonio BORG

⁽¹⁾ <http://www.efsa.europa.eu/en/datex/datexsubmitdata.htm>